

Undervisningsmateriale

HVIS JEG HAVDE VIDST!

TIL LÆRERNE.

Undervisningsmaterialet til 'Hvis jeg havde vidst!' kan bruges som led i den almindelige undervisning eller i forbindelse med tema- eller trivselsdage.

Hvis I ikke har haft mulighed for at se forestillingen, kan I læse manuskriptet, sidst i dette materiale.

TEATER BORDERLINE

Om materialet

Ud over at træne elevernes faglige kunnen, giver opgaverne også eleverne mulighed for at indleve sig i og reflektere over, hvad grænseoverskridende adfærd og kærestevold er, og hvordan det opleves.

Materialet kan bruges i dansk, samfundsfag og sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab.

1. Skriv et essay

A. Skriv et essay om unge og kærestevold.

B. Skriv en nyhedsartikel med overskriften: *'16årige anmelder kæreste for vold.'*

2. Skriv en novelle

A. Find en hovedperson til din novelle, som du synes kunne være spændende at skrive om. Det kan være en ung person, et barn eller et ældre menneske.

Lav en personkarakteristik af din hovedperson ud fra følgende kriterier:

A. Ydre kendetegn.

Hvad er personens navn, køn, alder, sprog (hvor i landet kommer han/hun fra), går han/hun i skole eller har et job? Hvilke sociale forhold gør sig gældende, bolig, miljø, familie?

B. Indre kendetegn.

Hvordan vil du beskrive personens følelser, adfærd. Hvad personen er god til? Hvilke holdninger har han/hun? Hvad frygter din hovedperson, hvad ønsker og længes din hovedperson efter?

C. Personens relationer.

Hvilket forhold har personen til andre mennesker? Til de miljøer han/hun kommer i, til sig selv?

Vælg nu et fysisk sted og et tidspunkt, hvor historien begynder.

Er det hjemme hos personen? Er det på en ferie, i en skov, i Netto, i en nedlagt fabrik eller lignende?

Når du har fundet et sted, skal du finde ud af, hvordan der er på stedet.

Er det et lyst eller mørkt sted? Er der nogle specielle farver? Hvordan lugter der? Hvordan føles stedet og de ting, der er på stedet, hvis du røre ved dem? Er der nogen lyde?

Reflekter nu over, hvorfor din hovedperson befinder sig på dette sted? Hvad er der gået forud for situationen? Og hvad frygter/håber din hovedperson, der nu skal ske?

Du skal også tage stilling til om der er andre personer (eller måske dyr) til stede? Hvis der er andre til stede, skal du lave en kort personkarakteristik af dem – også, hvis det er et dyr

Nu har du de oplysninger, du skal bruge, og kan begynde at skrive din novelle.

TEATER BORDERLINE

3. Skriv en historie om ud fra et af nedenstående billeder.

4. Skriv en teateranmeldelse af teaterforestillingen 'Hvis jeg havde vidst!'

En anmeldelse er en vurdering af et kulturprodukt, dvs. af bøger, film, teaterstykker, udstillinger osv. Anmeldelser findes på nettet, på blogge, i aviser og i mange tidsskrifter, og de skal være oplysende, fængende og gerne underholdende. For at være god skal en anmeldelse både informere, beskrive og vurdere.

Når du skal skrive en anmeldelse af 'Hvis jeg havde vidst!' skal du lave et slags referat af, det du har set og oplevet, hvor du blandet andet:

- Informere om, hvad det er for et stykke, hvor det spiller, og hvem der er med – både på og bag scenen.
- Fortælle om handlingen og temaet i stykket.
- Beskrive scenografi, lys, lyd, musik.

TEATER BORDERLINE

- Beskrive skuespillerens udtryk.
- Hvordan instruktøren har valgt at iscenesætte stykket.

Til sidst skal du vurdere, det du har oplevet, og kommer med din mening.

Hvordan var historien skrevet? Var den spændende og relevant? Hvad var hovedproblemet i forestillingen?

Hvordan spillede skuespilleren? Gjorde hun det godt? Hvordan virkede hendes udtryk og fremtræden i forhold til kostumer og scenografi?

Husk, at du skal begrunde din mening. Du kan ikke bare skrive: Det var dårligt eller det var godt. Du skal skrive hvorfor, du mener det var dårligt eller godt. Fx: Det var dårligt, fordi instruktionen var mangelfuld, og fordi skuespilleren vendte ryggen mod publikum alt for mange gange. Eller det var godt, fordi skuespilleren spillede på en meget levende måde.

Du kan se eksempler på anmeldelser på: <http://www.teateravisen.dk/> De står helt ude til højre.

For oplysninger om Teater BorderLine, medvirkende med mere se:

<http://teaterborderline.wixsite.com/info>

5. Diskuter forestillingen/manuskriptet 'Hvis jeg havde vidst!' i klassen.

Eleverne deles op i grupper og får ca. 20 minutter til at tale om nedenstående spørgsmål:

Hvad var det Mie ønskede, da hun gik i de små klasser?

Hvorfor tror du, de andre ikke ville lege med Mie, da de kom i 3. klasse?

Hvordan var moren og faren over for Mie?

Hvordan behandlede Tobias og Søren Mie?

Hvorfor tror I, at Tobias og Søren behandlede Mie på den måde, de gjorde?

Hvorfor tror du, Mie blev ved med at være kæreste med Kristoffer?

Hvorfor tror du, Mie lod Kristoffer bestemme, hvilke tøj hun skulle gå med, om hun måtte drikke øl, og hvordan hun skulle danse?

Hvorfor tror du, Mie ikke orkede at tale med sin far til sidst?

Hvad synes du om de slutninger, der blev talt om i workshopen?

6. Vold og samfund

Hvis vi vil forstå vores samtid, vores samfund og os selv, er det vigtigt at se på fortiden, og hvad det er, der har formet os, og det gælder også, når vi ser på vold.

TEATER BORDERLINE

Går vi tilbage i tiden, kan vi se, at vold var en udbredt måde at kommunikere med hinanden på. Ved hjælp af vold kunne man vise, hvem man var, og hvilken status og magt man havde i samfundet.

Da Danmark var et bondesamfund, altså et samfund, hvor flertallet af befolkningen levede af landbrug og husdyrhold, skulle der ikke meget til, før bønderne kastede sig ud i slagsmål. Det var mest mændene der sloges, da bondesamfundet var patriarkalsk. Slagsmål var en almindelige del af hverdagslivet, og dem der ikke ville være med til slåskampene, mistede ofte respekt fra de andre.

Patriarkalsk samfund.

Et patriarkalsk samfund er en samfundsstruktur, hvor mænd dominerer, og kvinder er underordnet mændene.

Typisk har manden en række juridiske rettigheder, der favoriserer dem frem for kvinder og børn i både familie- og samfundsmæssige forhold.

Det patriarkalske samfund er almindeligt i bonde- og nomadesamfund i store dele af verden. Det var fremherskende i Danmark indtil systemet kom under kraftig beskyldning fra blandt andet kvindebevægelser i slutningen af 1800-tallet og helt frem til 1970erne.

I takt med moderniseringen af de vestlige samfund er patriarkatet gradvist erstattet af ligestilling mellem mænd og kvinder. Kilde: Minilex, Gyldendal

Kampene var en måde at forsvare sin ære og vise sin mandighed på. Slagsmål blev både brugt i dagligdagen, når noget skulle 'ordnes', og ved festlige lejligheder, hvor man lavede styrkeprøver og konkurrerede om, hvem der var stærkes. Bønderne var ikke vant til at bruge ord til at argumentere og fortælle, hvad det var, de mente. Den gang var fysisk styrke noget, der blev beundret blandt bønderne, mens fine ord og overflødig snak ikke var velset.

Tilhørte man overklassen så det noget anderledes ud. Her så man ned på bøndernes slagsmål og rå måde at omgås hinanden. I de finere kredse handlede det om, at kunne formulere sig og gøre sig forståelig ved hjælp af ord. Alligevel var der generelt i samfundet et andet syn på vold og afstraffelse end der er i dag, hvilket kom til udtryk i *revselsesretten*.

TEATER BORDERLINE

Revselsesretten finder man første gang i Jyske lov af 1241 (<https://faktalink.dk/titelliste/revs>), hvor der står, at manden godt må slå kone og børn, hvis det ikke er med våben. De må kun med stok. En person, der havde myndighed over ovre andre i samfundet, havde også revselsesret over dem, og havde derfor ret til at anvende fysisk magt. I praksis ville det sige, at forældre havde ret til at revse deres børn, lærere havde ret til at slå elever, mestrer, der havde lærlinge, havde ret til at straffe dem, lige som husbonden havde revselsesret overfor de tjenestefolk, han havde i sit brød.

I Danmark er revselsesretten blevet afskaffet. I 1921 blev det forbudt at slå sine tjenestefolk.

Mesters ret til at revse lærlinge blev ophævet i 1937. I 1951 blev det forbudt at straffe skoleelever korporligt, men først i 1967 fik man afskaffet, det man i folkemunde kaldte *Spanskrørscirkulæret*, der ophævede læreres ret til overhovedet at slå deres elever – også de mildere former, for eksempel trækken i håret, slag med lineal, og lussinger.

Forældre havde dog stadig ret til at slå deres egne børn. Vi skal helt frem til 1997, før der blev indført en utvetydig lov, der forbød forældre at slå deres børn.

Efter afskaffelsen af revselsesretten er vold mod børn strafbart efter straffeloven i samme omfang som vold mod andre.

TEATER BORDERLINE

7. Opgaver om vold og samfund, gruppearbejde.

Efter at have set forestillingen eller læst manuskriptet.

Besvar følgende spørgsmål i grupper, og diskuter dem bagefter i klassen. Søg på nettet efter oplysninger:

Det kriminalpræventive Råd <http://www.dkr.dk/vold-og-voldtaegt/>

Bryd Tavsheden <https://www.brydtavsheden.dk/viden/viden-og-analyse/>

Medusa – et liv uden vold! <https://etlivudenvold.dk/om-partnervold/>

Dialog mod vold <http://dialogmodvold.dk/fakta-om-vold/>

- Hvor udbredt tror I, vold er i dag? I familien? På arbejdspladser? Blandt unge og kærestere?
- Hvordan definerer man vold, og er der flere former for vold?
- Hvem er meste voldelige - mænd eller kvinder, og hvorfor tror I, det er sådan?
- Hvad er kærestevold?
- Er det både drenge og piger, der er voldelige?

De næste spørgsmål skal I svare på ud fra teaterstykket.

- Hvorfor tror I, at Kristoffer er voldelig overfor Mie?
- Tror I, at Kristoffers voldelige adfærd overfor Mie, har noget at gøre med den vold, der var i samfundet før i tiden?
- Er det vold, da Mies mor slår Mies far? (Se tekst eksempel 1)

TEATER BORDERLINE

- Er det vold, når Søren tisser i Mies sko? (Se tekst eksempel 2)
- Er det vold, da Kristoffer siger, at Mie skal tage noget andet tøj på? (Se tekst eksempel 3)

Tekst 1.

- Sikke en dag. Sikke en dag!

Det er mor, hun er lige kommet hjem fra butikken.

- Jeg er fuldstændig udmattet.

- Mor, der er sket noget.

- Ikke nu Mie.

- Men mor?

- Kan man aldrig få bare to minutter til sig selv mere!

Så ser hun far.

Og det begynder.

- Tror du virkelig at det der hjælper på noget som helst?

Det er hans rødvin hun taler om.

- Har man nu ikke en gang lov til at drikke et glas vin en gang imellem?

- Et glas? Et, to, tre, fire, fem glas mener du? Her knokler man fra morgen til aften, og så sidder du bare der og sumper, det er fandeme ikke så sært at du ikke kan komme op om morgenen.

- Det er ikke derfor, jeg ikke kan komme op om morgenen.

- Nå, er det ikke det?

- Jeg kan ikke komme op morgenen, fordi jeg har ondt i ryggen.

- Ja, og du har ondt i ryggen, fordi du ikke laver en skid!

- Nu holder du din kæft!

- Hvorfor er du blevet så slap? Hvad er der med dig? Er der nogen der har hevet skelettet ud af røvhullet på dig eller hvad?

- Nu holder du kræft kælling!

- Hold selv kæft!

- Gu' vil jeg ej!

Mor går over til far, begynder at slå på ham, han forsøger at skubbe hende væk, hun bliver ved.

- Mor! Far! Hold op!

Tekst 2.

En dag tager Søren min ene sko, løber med den.

- Kom med min sko!

Han løber ud på fællesarealet, jeg løber efter. Han griner, men så stopper han pludselig op, vender sig mod mig.

- Vil du gerne ha' den?

- Ja!

- Så kom og tag den.

Jeg går over mod ham, men.

Han knapper sine bukser op.

Han.

Lyner ned.

Hiver den ud.

TEATER BORDERLINE

- Kæft, hvor er jeg pissetrængende.
Han tisser i min sko.
Og så går han, han råber mens hans går:

- Hvad så Pisse Mie, var det lækkert? Hva'? Kunne du li' det? Kunne du li' mit pis Pisse Mie? Gør det dig hot?

Jeg tager direkte hjem!

Tekst 3.

- Skal du ha' det der tøj på til den fødselsdag?
- Ja, det havde jeg tænkt mig.
- Tag noget andet tøj på!
- Kan du ikke li' det?
- Tag noget andet tøj på sagde jeg, jeg vil fandeme ikke ha' at min kæreste går rundt og ligner en luder!

Spørgsmål vedrørende skolematerialet kan mailes til teaterborderline@gmail.com

Eller ved henvendelse til projektleder Lise Jørgensen på mobil 26 18 59 32